

**MUHASEBE MESLEK ORTAKLIĞININ SAĞLAYACAĞI
YARARLARIN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR
ARAŞTIRMA:
SİVAS ÖRNEĞİ**

M. Mustafa KISAKÜREK
Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü, Sivas
mmk_46@hotmail.com

Nesrin ALPAN
Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü, Sivas
nalpan@cumhuriyet.edu.tr

**A RESEARCH TO DETERMINE THE BENEFITS OF THE
PARTNERSHIP IN ACCOUNTING PROFESSION: A CASE
STUDY OF SIVAS**

Öz

Küreselleşme işletme faaliyetlerini uluslararası boyuta taşımış dolayısıyla bu süreçte işletmeler hızlı ve doğru kararlar alma durumunda kalmışlardır. Karar alma sürecinde temel unsur nitelikli bilgidir. Her biri farklı bir uzmanlık gerektiren muhasebe hizmetlerinde, müşterilere zamanında ve doğru bilgi aktarımı ancak muhasebe meslek mensuplarının aralarında sağlayacakları güç birliği çerçevesinde, kurumsal yönetim anlayışıyla oluşturacakları ortaklıklarla sağlanabilir. Bu çalışmada mesleki ortaklıkların küreselleşme ile birlikte ekonomideki gelişmelere paralel olarak önemi vurgulanmış ve Sivas ilinde bağımsız olarak faaliyette bulunan muhasebe meslek mensupları üzerine bir araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırmadan elde edilen veriler normal dağılıma uymadığı için non-parametrik tekniklerden Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre muhasebe meslek mensuplarının faaliyetlerini ortaklıklar şeklinde yürütmeleri durumunda; “sunulan hizmet kalitesinin artabileceği”, “mesleki hataların asgariye inebileceği” ve meslek mensuplarının “ailelerine daha fazla zaman ayırabileceği” sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzmanlaşma, muhasebe meslek mensubu, mesleki ortaklık

Abstract

Businesses should be able to take fast and accurate decisions in the process where globalization has internationalized the business activities. The main factor in decision making is the information of a certain quality. Accurate and timely reporting in accounting services, every one of which require a certain kind of expertise, can only be made possible in accordance with the collaboration of members of the accounting profession and via the partnership established through the corporate governance mechanism. In this article, importance of professional partnerships is emphasized in paralell with economic developments stimulated by globalization. A survey about this issue has been conducted among the members of accounting profession in Sivas. As the data obtained from the survey results is not normally distributed, the two of the nonparametric techniques Mann-Witney U and Kruskal- Wallis Tests have been applied for the analysis and evaluation of the data.

According to the findings of the research, it's been concluded that in case the members of the profession run their businesses in the form of partnership, it is possible that "quality of the provided services will improve", "malpractices will be minimized" and "the members of the profession will be able to spend more time with their families".

Keywords: Specialization, accountant, professional partnership

1. Giriş

Günümüzde küreselleşme kaçınılmaz bir süreç ve olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Küreselleşmenin, sınırları ortadan kaldırma özelliği işletme faaliyetlerini uluslararası boyuta taşımıştır. Kürselleşme sürecinde işletmeler bir yandan yeni ekonomik fırsatlarla karşılaşırken diğer yandan çok sert rekabet ortamlarına sürüklenmiştir. (Ayboğa, 2002: 42). Bu gelişmeler, uluslararası düzeyde muhasebe, finansal raporlama ve denetim standartlarının oluşturulması-uygulanması yoluyla ortak bir muhasebe dili kullanılmasını zorunlu kılmıştır (Ayboğa, 2002:44). Dolayısıyla geleceği yakalamak isteyen işletmeler kendi yapısal özelliklerini ve tüm faaliyetlerini, küresel normlara uygun olarak yeniden gözden geçirmek durumunda kalmışlardır.

İşletmelerin, yoğun rekabet ortamlarında varlıklarını sürdürebilmeleri ve karşılaşılan fırsatları değerlendirmeleri ancak doğru zamanda - doğru kararlar ile mümkündür. Hiç şüphe yok ki hızlı ve doğru karar almada temel unsur nitelikli bilgidir (Karabınar, 2005). İşletme yönetiminin ihtiyaç duyduğu nitelikli finansal bilgiler ise ancak kurumsal

yönetim anlayışıyla donatılmış bir muhasebe bilgi sisteminden sağlanabilir. İşletme yöneticileri bu bilgileri işletme bünyesinde oluşturdukları birimlerden sağlayabilecekleri gibi, sözleşme yoluyla bağımsız çalışan meslek mensuplarından da sağlayabilirler (Dinç ve Abdioğlu, 2009:158). Bu bilgileri üreten muhasebe meslek mensuplarının ise daha uzmanlaşmaya dayalı ve bilgiyi istenildiği an kullanıcılara aktarabilen bir yapıda bulunması artık kaçınılmazdır (Karabınar, 2005; Atabey ve Yılmaz, 2005). Bağımsız meslek mensuplarının kendilerinden beklenen performansı göstermeleri, kendi iç mekanizmalarını daha kurumsal bir yapıya dönüştürmelerine bağlıdır.

Bu çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının uzmanlık alanlarını dikkate alarak çeşitli şekillerde ortaklıklar oluşturmaları ve kurumsal yönetim anlayışı ile faaliyet göstermelerinin önemine işaret edilmiş ve bu konuda Sivas ilindeki muhasebe meslek mensuplarının görüşleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

2. Bağımsız Muhasebe Meslek Mensuplarının İş Yükü

Bir bilgi sistemi olan muhasebe, çeşitli karar alıcılara iletilmek üzere finansal verileri bilgiye dönüştürmek için tasarlanan; insan, süreçler ve donanım gibi kaynaklar toplamıdır (Zaif ve Ayanoğlu, 2007:117). Günümüzdeki muhasebe meslek mensuplarından, yatırımcılar, yöneticiler ve denetçiler için büyük önemi olan bilgileri belirleyip değerlendiren, yorumlayan, ifade edebilen, bilgi ve iletişim teknolojilerini iyi kullanabilen donanıma sahip olması beklenmektedir (Başar; 2005, 66; Kısakürek ve Pekcan, 2005:108). Muhasebe meslek mensuplarından müşterilerin en çok talep ettikleri muhasebe sürecinde üretilen bilgilerin “zamanında ve yeterli olması” hususu bir çalışmada tespit edilmiştir (Taner ve diğerleri, 2001:182).

Bağımsız çalışan muhasebe meslek mensupları müşteri seçimi, işin kabul edilmesi, müşterilerle iyi diyalog kurulması gibi işlemlerin yanı sıra; mali nitelikli işlemleri de takip etmek durumundadır. Aylık, üç aylık ve yıllık şeklinde değişen dönemlerde (bilanço usulünde defter tutan küçük/orta büyüklükte bir şirket için ortalama 70-80 adet) beyanname ve bildirme ile birlikte finansal raporları da hazırlamak zorundadırlar. Bu finansal raporlardaki verileri dikkate alarak meslek mensuplarından aynı zamanda aktif-pasif yapılanması, gelir-gider-maliyet-kâr karşılaştırmaları ve yatırımlara ilişkin konularda danışmanlık hizmeti vermeleri beklenmektedir.

Bağımsız muhasebe mensupları müşteri işletmelerdeki insan kaynağı ihtiyacına yönelik işçi-işveren ilişkisinden doğan sorumlulukları; çalışanların işe giriş-çıkış işlemleri, bordro-ücretlendirme vb. işlemleri mevzuat çerçevesinde izlemek ve uygulamak zorundadırlar. Gümrük Vergisi, Gelir ve Kurumlar Vergisi, Damga Vergisi, vb. diğer vergiler ile Vergi Usul Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu vb. konularda yapılan değişiklikleri de takip ederek müşterilerine bilgi aktarmak ve işlemleri bu yasalar çerçevesinde takip etmek durumundadırlar.

Tüm bu işlerin yanı sıra muhasebe meslek mensupları kendi büro düzenlerini kurmak, çalışan temin etmek, elemanlarına eğitim vermek gibi işveren olmanın diğer sorumluluklarını da üstlenmek durumundadır. Ayrıca muhasebe meslek mensupları bir yandan bağlı oldukları mesleki odalar/birliklerle, müşterileriyle, devletle, denetim şirketleriyle, sosyal güvenlik kurumları gibi paydaşlarıyla iletişim halindeyken diğer yandan mikro ve makro ekonomik, siyasi ve teknolojik gelişmeleri takip etmek, kendi mesleki gelişimlerine de zaman ayırmak zorundadırlar.

Yapılan pek çok çalışmada muhasebe meslek mensuplarının iş stresinin yüksek boyutta olduğu tespit edilmiştir (Yıldırım 2008; Bekçi ve diğerleri, 2007; Demir ve Anasız; 2008). İş yükü fazlalığı, işlemleri yetiştirmede yaşanan zaman baskısı, müşterilerle iletişimden kaynaklanan sorunlar, işin aşırı dikkat gerektirmesi, dengesiz iş yükü dağılımı, uzun ve belirsiz çalışma saatleri gibi farklı durumlar iş stresine neden olmaktadır (Yıldırım, 2008:155).

3. Muhasebe Mesleğinde Uzmanlaşma ve Kurumsallaşma Gereği

Yukarıda değinildiği gibi geniş bir alanda sunulan muhasebe hizmetinin istenilen nitelikte ve kalitede olması ancak farklı alanlarda uzmanlaşmış meslek mensuplarıyla mümkün olabileceği anlaşılmaktadır. Değişen piyasa koşulları, teknolojik ilerlemeler ve müşteri beklentilerindeki değişim göz önünde bulundurulduğunda meslek mensuplarının, müşterilerine yeterli düzeyde hizmet verebilmesi ancak meslek mensuplarının belli konularda uzmanlaşması ve ortak bir kurum çatısı altında çalışmasıyla mümkün görülmektedir (Uzay, 2004:230; Uzay ve Taç, 2004:97; Ece ve Abdioğlu, 2005:76; Bülbül ve diğerleri, 2008).

Küreselleşen dünyada meslek mensupları müşterilerinin taleplerini karşılayarak refah seviyesini artırabilmesi farklı alanlarda uzmanlaşmış meslek mensupları ile işbirliği yapması ile mümkün

gözükmektedir. Muhasebe meslek mensubunun muhasebenin temel fonksiyonları olan kaydetme ve özetleme fonksiyonu dışına çıkarak, modern fonksiyonu olan analiz ve yorum alanına ağırlık verip, veriyi bilgiye dönüştürmesi ve bu bilgiyi katma değer sağlayacak kararlar oluşturacak hale getirmesi gerekmektedir(Uzay, 2004:11).

Muhasebe mesleğinin mesleki ortaklık biçimindeki bir yapılanma ile yürütülmesi mesleğin profesyonelleşmesini sağlayacaktır. Bu da mesleki bilgi aktarımının konunun uzmanı kişilerce yapılmasını, görev-yetki ve sorumluluk dengesinin uzmanlık esasına göre belirlenmesini ve bu anlayışa dayalı bir örgüt yapısının oluşumunu mümkün kılacaktır (Yazıcıoğlu ve Koç, 2009:500). Ayrıca mesleki ortaklık şeklindeki yapılanma meslek mensuplarına; teknik bilgi, deneyim ve uzmanlık gibi alanlarda derinlik kazandıracadıından iş hacimlerinin artmasına da katkı sağlayabilecektir (Uzay, 2004:13).

Maliye Bakanlığınca yürütölen bir çalışmada mesleki ortaklık bürolarının gereği üzerinde durulmuş ve uzmanlaşma alanları; “en az bir kişi sosyal güvenlik konularında, en az bir kişi vergi mevzuatı konularında ve en az bir kişi büro dışı işlemlerde uzmanlaşmalıdır” şekilde sıralanmıştır (Abacı, 2010)

4. Bağımsız Muhasebe Mesleğinde Ortaklıkların Sağlayacağı Avantajlar

Mesleki ortaklıkların sağlayacağı avantajlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

a) Meslek mensupları uzmanlaşma dolayısıyla **eğitim faaliyetlerine daha fazla zaman** ayırabilecek, birlikteliğin getirdiği avantajlardan yararlanarak **bilgi ve becerilerini güncelleyerek arttırabileceklerdir.**

b) Ortakların uzmanlık alanları dikkate alınarak oluşturulan ve kurumsal anlayışıyla yönetilen mesleki ortaklıklar müşterilerin arzu ettikleri **kaliteli hizmeti** kolaylıkla sunabileceklerdir. Bu durum meslek mensuplarına **rekabet avantajı**, dolayısıyla **kazanç artışı** sağlayacaktır (Uzay, 2004:12).

c) Müşteri seğiminde işin kabulü öncesi müşteri işletme hakkında daha detaylı araştırma yapılması imkanı sağlayacağından dolayı mesleki ortaklık meslek mensuplarına **istihbarat avantajı** sağlayacaktır.

d) Kurumlar Vergisi (KV)'nde sabit, gelir vergisinde artan oranlı vergi uygulaması nedeniyle, muhasebe meslek mensuplarının anonim veya limitet şirket çatısı altında çalışmaları durumunda **vergi avantajı** sağlamaları mümkündür. (Bülbül ve diğerleri, 2008).

e) Kira, amortisman, enerji ve personel giderleri ile muhasebe programı, kitap-yayın vb. bilgi kaynakları konusundaki giderlerin paylaşılması nedeniyle kişi başına düşen ortak **giderler azalacaktır** (Bülbül ve diğerleri, 2008).

f) Mesleki ortaklık biçimindeki yapılanma ve iç kontrol sisteminin (iş tanımlarının ve iş dağılımlarının yapılması, uzmanlaşma, yetki ve sorumlulukların belirlenmesi vb.) oluşturulması ve tüm çalışanların bu konuda bilinçlendirilmesi meslek mensuplarının üzerindeki iş yükünü ve **iş riskini azaltacaktır**. Bu durum meslek mensupları üzerindeki **stresin azalmasına** da neden olacaktır.

g) Meslek mensupları iş yoğunluğundan dolayı hem kendilerine hem de ailelerine yeterince zaman ayıramamaktadırlar. Kurum kültürünün benimsendiği ve iş programlarının düzenlendiği ortaklıklarda, meslek mensubunun her an iş başında olma zorunluluğu belirli ölçüde azalmaktadır. Bu durum meslek mensuplarına **farklı faaliyetler** için zaman bulma imkanı sağlamakla birlikte **özel yaşamlarına daha fazla zaman ayırabilecektir** (Yılmaz ve diğerleri, 2007). Böylece meslek mensuplarının yaşam tatminleri ve işe bağlılıkları da artabilecektir.

h) Mesleki ortaklıklarda, müşteri ilişkilerini daha verimli hale getirebilecek ve onları finans/muhasebe ve işletmecilik konularında bilgilendirerek **işletme faaliyetlerinin sürekliliğine** katkı sağlayacaktır.

ı) Mesleki ortaklıklar evrensel, yasal vb. üst yaptırım kurallarına ilaveten kendi ilkelerini kuramsal yönetim çerçevesinde oluşturacaklarından, müşteri işletmelerden gelebilecek yasal olmayan veya etik dışı talepleri kolaylıkla reddetme gücüne erişebilecekler, böylece **usulsüz ve/veya kayıt dışı uygulamalar azalacaktır**.

i) Kurumsal işletmelerin her zaman gerçek kişi işletmelere kıyasla daha itibar görmesi ve gelecekle ilgili güven duyulması nedeniyle daha **donanımlı eleman seçme avantajına** sahiptir. İstihdam edilen elemanlara sunulacak eğitimin kalitesi de fark oluşturacağından **iş verimliliğinin yüksek olmasına** neden olacaktır.

j) Tercih edilen ortaklık türüne bağlı olarak ve yapılan sözleşmeler doğrultusunda, ortaklıkta payı olan bir meslek mensubunun

yaşamı sona erdiğinde, geride kalan *mirasçılarını hak kaybına uğramayacaktır.*

k) Mesleki ortaklıklar hizmet süresi fazla olan dolayısıyla birikimi yüksek meslek mensuplarıyla, daha az birikime sahip ancak daha aktif genç nesli bir araya getirerek *sinerji* sağlayacaktır.

5. Araştırmanın Amacı ve Materyali

Araştırmanın amacı, Sivas İlinde bireysel faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının demografik verilerine göre, mesleki ortaklıklara ilişkin yargılara katılım düzeylerinin belirlenmesidir. Meslek mensuplarının ne tür şirket kapsamında faaliyetlerini sürdürecekleri konusuna bu çalışma içerisinde yer verilmemiş olup, bu ortaklığın tercihi meslek mensuplarının tercihlerine/algılarına bırakılmıştır.

2009 yılı Nisan- Mayıs ayları arasında gerçekleştirilen bu araştırmanın evrenini Sivas ilinde çalışan “serbest muhasebeci” ve “serbest muhasebeci ve mali müşavir” unvanlarına sahip meslek mensupları oluşturmaktadır. Araştırmanın yapıldığı tarih itibarıyla Sivas Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası’ndan elde ettiğimiz bilgilere göre il merkezinde 146, ilçelerde ise 99 olmak üzere toplam 245 meslek mensubu bulunmaktadır. Araştırmamız Sivas il merkezinde ve ilçelerdeki 112 meslek ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan meslek mensuplarına uygulanan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmaya katılanların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla oluşturulmuş sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise, meslek mensuplarının ortaklık bürolarına ilişkin ifadelerle katılım düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır. Meslek mensuplarının söz konusu ifadelerle katılım düzeyini belirlemek için 1- Kesinlikle Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Kararsızım, 4- Katılıyorum ve 5- Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden oluşan Likert tipi ölçekten yararlanılmıştır.

6. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada nicel araştırma tekniğı kullanılmış olup, veriler anket yöntemiyle toplanmıştır. Sivas Merkezinde yüz yüze anket tekniğı kullanılmış, ilçeler de anketler mektupla gönderilerek veriler toplanılmıştır.

Çalışmada kullanılan verilerin normal dağılıma uymamasından dolayı analiz, non-parametrik tekniklerle yapılmıştır. Non-parametrik teknik olarak, Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri kullanılmıştır.

Mann-Whitney U Testi ile iki bağımsız örneğin aynı anakütleden alınıp alınmadığı veya örneklerin alındıkları anakütlelerin birbirinden farklı olup olmadığı test edilir. U- testinin yapılabilmesi için verilerin ordinal (sıralama) ölçekte olması beklenir. Eğer veriler bir aralık ölçekte ifade ediliyorsa ve anakütleler normal dağılım gösteriyorsa, bu durumda ortalamaların farkı için t-testi yapılır. Bu şartlar altında U- testi yapılırsa fazla bir kayıp olmaz. Çünkü U- testinin gücü, büyük örnekler için, t- testiyle mukayeseli olarak % 95'tir. Diğer bir ifade ile t-testinin gücü 100 ise, U- testininki 95'tir (Kartal, 2006:92).

Kruskal-Wallis Test ile "bağımsız ikiden fazla örneklemin aynı ana kütleden gelip gelmediği" araştırılır (Bayram, 2009:113). Veriler bağımsız, rassal ve en az aralık ölçekle elde edilmiş sürekli değişkenler olmalıdır. Kruskal-Wallis testi F- testi ile karşılaştırıldığında güç-etkinliği 0.955'tir. Bu iki testin güçleri aynı olabilmesi için F- testi için $n \cong 95$ olması halinde Kruskal Wallis testinde $n = 100$ olması gerekir. Bu da Kruskal- Wallis testinin oldukça güçlü non-parametrik test olduğu anlamına gelmektedir (Kartal, 2006:213).

7. Araştırmanın Analizi ve Bulguları

Sivas ilinde ankete katılan meslek mensuplarının demografik bulguları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Muhasebe Meslek Mensuplarının Demografik Bilgileri

		Yüzde	Frekans
Cinsiyet	Kadın	17	19
	Erkek	83	93
	Toplam	100	112
Yaş	20-30	12	13
	31-39	37	42
	40-49	30	34
	50-	21	23
	Toplam	100	112
Meslekteki Deneyim	1-5	9	10
	5-9	19	21
	10-14	24	27
	15-	48	54
	Toplam	100	112
Unvan	SM	63	71
	SMMM	37	41
	Toplam	100	112
Eğitim	Lise	26	29
	Ön Lisans	18	20
	Lisans	56	63
	Toplam	100	112
Unvan Elde Ediliş Biçimi	Sınavsız	37	41
	Sınavlı	63	71
	Toplam	100	112
2008 Yılında I.Sınıf Defter Tutma	10-20	49	55
	21-30	25	28
	31-40	11	13
	41-50	8	9
	50-	7	8
	Toplam	100	112
2008 Yılı II. Sınıf Defter Tutma	10-20	22	25
	21-30	21	24
	31-40	20	22
	41-50	10	11
	50-	27	30
	Toplam	100	112

Tablo 1'den de takip edileceği gibi ankete cevap veren katılımcıların %83'ü erkek, %17'si bayandır. %12'si 30'dan az, %37'si 31-39 arası, %30'u 40-49 arası ve %21'i 50 ve üzeri yaştadır. %63'ü SM ve %37'si SMMM'dir. %26'sı lise, %18'i ön lisans, %56'sı lisans mezunudur. %9'u 5 yıldan az, %19'u 5-9 yıl, %24'ü 10-14 yıl, %48'i 15 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahiptir. %63 sınavla %37 sınavsız olarak unvanlarını elde etmişlerdir. 2008 yılında tuttıkları 1. sınıf defter sayısı %49'u 10-20, %25'i 21-30, %11'i 31-40, %8'i 41-50, %7'i 50'nin üzerindedir. 2008 yılında tuttıkları 2. sınıf defter sayısı ise %22'si 10-20, %20'si 21-30, %20'i 31-40, %10'u 41-50, %27'si 50'nin üzerindedir.

Bu araştırmada; meslek mensuplarının mesleki ortaklık hakkında çeşitli sorulara verdikleri cevaplardan oluşan ifadeler/yargılar bağımlı değişkenleri oluşturmaktadır. Bağımsız değişkenler ise "cinsiyet, yaş, unvan, eğitim durumu, mesleki deneyim, unvanı elde etme şekli, tutulan defter sayıları" olarak belirlenmiştir. Analizler %5 anlamlılık düzeyine göre yapılmıştır. Bu sebeple değerlendirmeler, sign değer 0,05'ten küçükse "farklılık var", sign değer 0,05'ten büyükse "farklılık yok" biçimindedir. Tablolarda parantez içindeki yüzdeler ilgili ifadeler için sign değerlerini göstermektedir.

Tablo 2. Muhasebe Meslek Ortaklığının Sağlayacağı Yararların Belirlenmesine Yönelik İfadelere Verilen Cevaplar

Bağımlı / Bağımsız Değişkenler	Cinsiyet Göre	Yaş Göre	Unvan a Göre	Eğitim Göre	Meslek Deneyimine Göre	Mesleğin Elde Edilmesine	Tutulan Defter Sayısına Göre	
							1. Sınıf	2. Sınıf
Mesleki ortaklıkların yaygınlaşması mesleki kaliteyi artırır.	K(0,071)	F(0,02)	K(0,20)	K(0,71)	K(0,93)	K(0,57)	K(0,21)	K(0,17)
Mesleki ortaklıklar işletme maliyetlerini azaltır.	K(0,06)	F(0,03)	K(0,25)	K(0,60)	K(0,28)	K(0,53)	F(0,03)	K(0,87)
Mesleki ortaklıklarda, meslek mensuplarının uzmanlık alanlarına göre çalışmaları, mesleki hataları asgariye indirir.	KK(0,20)	KK(0,19)	K(0,22)	K(0,48)	F(0,03)	F(0,02)	KK(0,30)	KK(0,60)
Mesleki ortaklık şeklinde faaliyet gösteren meslek mensubu ailesine daha fazla zaman ayırabilir.	K(0,12)	K(0,16)	F(0,04)	F(0,04)	K(0,37)	F(0,02)	K(0,07)	K(0,86)
Mesleki ortaklık şeklinde faaliyet gösteren meslek mensubunun mesleki bilgisinde artış olur.	F(0,04)	KK(0,51)	K(0,32)	K(0,76)	K(0,20)	K(0,22)	K(0,06)	K(0,10)
Bireysel faaliyet gösteren meslek mensuplarına göre mesleki ortaklık şeklinde çalışan meslek mensuplarının müşteri sayısında artış olur.	F(0,4)	K(0,21)	K(0,06)	K(0,15)	F(0,02)	K(0,21)	K(0,99)	F(0,03)
Mesleki ortaklık şeklinde faaliyet gösterilmesi durumunda, müşteri işletmelerin işletmecilik, finans ve muhasebe bilgilerini artırarak işletmelerin sürekliliğine destek olur.	K(0,44)	K(0,22)	K(0,07)	K(0,21)	K(0,99)	K(0,78)	K(0,21)	K(0,12)
Mesleki ortaklıklar, ülkenin kayıtlı ekonomiye geçmesine destek olur.	K(0,35)	K(0,06)	K(0,1)	K(0,91)	F(0,04)	K(0,68)	F(0,04)	K(0,38)
Mesleki ortaklıklar, mali danışmanlık hizmetlerine verilen önemi artırır.	K(0,25)	K(0,37)	K(0,10)	K(0,40)	K(0,37)	K(0,30)	F(0,03)	K(0,27)
Mesleki ortaklıklarda faaliyet gösteren meslek mensubu, mesleki etik değerlere daha fazla sadık kalır.	K(0,19)	K(0,20)	K(0,34)	K(0,62)	K(0,17)	K(0,07)	F(0,04)	K(0,99)

Sign<0,05: Sign değerlerine göre katılımcıların görüşleri; sign değeri 0,05'ten küçükse "farklılık var", sign değeri 0,05'ten büyükse "farklılık yok"

Kısaltmalar: **KK:** Kesinlikle Katılıyorum, **KT:** Katılmıyorum, **KA:** Kararsız, **F:** Farklı Düşünüyorum, **K:** Katılıyorum

Tablo 2’de meslek mensuplarının mesleki ortaklıklar hakkındaki görüşlerinin istatistikî sonuçları görölmektedir.

“Mesleki ortaklıkların yaygınlaşması mesleki kaliteyi artırır” ifadesi için ankete katılan meslek mensuplarının cinsiyetlerine, unvanlarına, eğitim düzeylerine, mesleki deneyimlerine, unvanın elde edilmiş biçimine ve tutulan 1. ve 2. sınıf defter sayısına göre bakıldığında ***katılıyorum*** cevabını vermişlerdir. Bu ifade için yaşları 40–49 arası olanlar ***kesinlikle katılıyorum***, diğer yaş gruplarındaki katılımcılar ***katılıyorum*** cevabını vermişlerdir.

“Mesleki ortaklıklar işletme maliyetlerini azaltır” ifadesi için ankete katılan meslek mensuplarının cinsiyetlerine, unvanlarına, eğitim düzeylerine, mesleki deneyimlerine, unvanın elde edilmiş biçimine ve tutulan 2. sınıf defter sayısına göre bakıldığında ***katılıyorum*** cevabını vermişlerdir. Bu ifade için yaşları 40–49 arası olanlar ***kesinlikle katılıyorum***, diğer yaş gruplarındaki katılımcılar ***katılıyorum*** cevabını vermişlerdir. Bu ifadeler için tutulan 1. sınıf defter sayısına göre bakıldığında 21-30 ile 41-50 arası defter tutanlar ***kesinlikle katılıyorum***, 10-20 ve 31-40 arası defter tutanlar ***katılıyorum***, 50 ve üzeri defter tutanlar ***karasızım*** cevabını vermişlerdir.

“Mesleki ortaklıklarda, meslek mensuplarının uzmanlık alanlarına göre çalışmaları, mesleki hataları asgariye indirir” ifadesi için ankete katılan meslek mensuplarının cinsiyetlerine, yaşlarına, tutulan 1.ve 2. sınıf defter sayılarına göre bakıldığında ***kesinlikle katılıyorum*** cevabını vermişlerken, unvanlarına ve eğitim düzeylerine göre bakıldığında ise ***katılıyorum*** cevabını vermişlerdir. Bu ifadeler için mesleki deneyimi 5 yıldan az olanlar ile 5-9 yıl arası olanlar ***katılıyorum*** cevabını verirken mesleki deneyimleri 10-14 ile 15 yıldan fazla olanlar ***kesinlikle katılıyorum*** cevabını vermişlerdir. Bu ifade için unvanlarını sınav yolu elde edenler ***katılıyorum***, sınavsız elde edenler ***kesinlikle katılıyorum*** cevabını vermişlerdir.

“Mesleki ortaklık şeklinde faaliyet gösteren meslek mensubu ailesine daha fazla zaman ayırabilir” ifadesi için ankete katılan meslek mensuplarının cinsiyetlerine, yaşlarına, mesleki deneyimlerine, unvanın elde edilmiş biçimine, tutulan 1.ve 2. sınıf defter sayılarına göre bakıldığında ***katılıyorum*** cevabını vermişlerdir. Bu ifade için unvanı SM olanlar ***katılıyorum***, SMM olanlar ise ***kesinlikle katılıyorum*** cevabını vermişlerdir. Bu ifade için lise ve ön lisans mezunları ***katılıyorum***, lisans mezunları ise ***kesinlikle katılıyorum*** cevabını vermişlerdir.

“Mesleki ortaklık şeklinde faaliyet gösteren meslek mensubunun mesleki bilgisinde artış olur” ifadesi için ankete katılan meslek mensuplarının unvanlarına, eğitim düzeylerine, mesleki deneyimlerine, unvanın elde edilif biçimine, tutulan 1.ve 2. sınıf defter sayılarına göre bakıldığında *katılıyorum*, yaşlarına göre bakıldığında ise *kesinlikle katılıyorum* cevabını vermişlerdir. Cinsiyetlerine göre bakıldığında erkekler *katılıyorum*, kadınlar ise *kararsızım* cevabını vermişlerdir.

“Bireysel faaliyet gösteren meslek mensuplarına göre mesleki ortaklık şeklinde çalışan meslek mensuplarının müşteri sayısında artış olur” ifadesi için ankete katılan meslek mensuplarının cinsiyetlerine, yaşlarına, unvanlarına, eğitim düzeylerine, unvanın elde edilif biçimine, tutulan 1. sınıf defter sayılarına göre bakıldığında *katılıyorum* cevabını vermişlerdir. Bu ifade için deneyimi 10-14 yıl arası olanlar *kararsızım* cevabını verirken diğerleri *katılıyorum* cevabını vermişlerdir. Bu ifade için tutulan 2. sınıf defter sayısı 10-20, 31-40 ve 50 ve üzeri olanlar *katılıyorum*, 21-30 arası kesinlikle katılıyorum, 41-50 arası ise *kararsızım* cevabını vermişlerdir.

“Mesleki ortaklık şeklinde faaliyet gösterilmesi durumunda, müşteri işletmelerin işletmecilik, finans ve muhasebe bilgilerini arttırarak işletmelerin sürekliliğine destek olur” ifadesi için ankete katılan meslek mensuplarının cinsiyetlerine, yaşlarına, unvanlarına, eğitim düzeylerine, mesleki deneyimlerine, unvanın elde edilif biçimine, tutulan 1.ve 2. sınıf defter sayılarına göre bakıldığında *katılıyorum* cevabını vermişlerdir.

“Mesleki ortaklıklar, ülkenin kayıtlı ekonomiye geçmesine destek olur” ifadesi için ankete katılan meslek mensuplarının cinsiyetlerine, yaşlarına, unvanlarına, eğitim düzeylerine, unvanın elde edilif biçimine, tutulan 2. sınıf defter sayılarına göre bakıldığında *katılıyorum* cevabını vermişlerdir. Bu ifade için mesleki deneyimi 5-9 ve 15 yıl üzeri olanlar *katılıyorum*, 5 yıldan az, 10-14 yıl olanlar *kararsızım* cevabını vermişlerdir. Bu ifade için tutulan 1. sınıf defter sayısı 10-20, 21-30 ve 31-40 olanlar *katılıyorum*, 41-50 ve 50 üzeri defter tutanlar *katılmıyorum* cevabını vermişlerdir.

“Mesleki ortaklıklar, mali danışmanlık hizmetlerine verilen önemi artırır” ifadesi için ankete katılan meslek mensuplarının cinsiyetlerine, yaşlarına, unvanlarına, eğitim düzeylerine, unvanın elde edilif biçimine, tutulan 2. sınıf defter sayılarına göre bakıldığında *katılıyorum* cevabını vermişlerdir. Bu ifade için tutulan 1. sınıf defter

sayısı 10-20, 21-30, 31-40 ve 41-50 olanlar **katılıyorum**, 50 üzeri defter tutanlar **kararsızım** cevabını vermişlerdir.

“Mesleki ortaklıklarda faaliyet gösteren meslek mensubu, mesleki etik değerlere daha fazla sadık kalır” ifadesi için ankete katılan meslek mensuplarının cinsiyetlerine, yaşlarına, unvanlarına, eğitim düzeylerine, unvanın elde edilmiş biçimine, tutulan 2. sınıf defter sayılarına göre bakıldığında **katılıyorum** cevabını vermişlerdir. Bu ifade için tutulan 1. sınıf defter sayısı 10-20, 21-30 ve 41-50 olanlar **katılıyorum**, 31-40 **kesinlikle katılıyorum** ve 50 üzeri defter tutanlar **kararsızım** cevabını vermişlerdir.

Sonuç

İşletmeler küreselleşme ile birlikte karar alma süreçlerini daha verimli ve etkin kullanmak zorunda kalmışlardır. İşletmeler küreselleşme ile yoğunlaşan rekabet ortamında hızlı olarak çok farklı konularda bilgilere ihtiyaç duymaktadırlar. Bilginin niteliğı ve istenildiğı an ulaşılabilirliğı oldukça önemli hale gelmiştir. İşletme ile ilgili verilecek kararlarda hayati rol oynayan finansal bilgiler bilindiğı gibi muhasebe sürecinde üretilmektedir. Dolayısıyla muhasebecilerin süreçteki önemi gittikçe artmaktadır. Farklı konularda danışmanlık hizmeti vermek durumunda olan muhasebe meslek mensupları pek çok alanda bilgi sahibi olmak zorunda kalmışlardır. Bu durum meslek mensuplarının birden fazla konuda uzmanlık gerektiren danışmanlık hizmetini yeterli düzeyde verebilmeleri için uzmanlık alanları farklı olan diğeri meslek mensupları ile işbirliğı yapma zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır.

Yapılan anket sonuçlarına göre Sivas'ta faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının, mesleki ortaklıklara ilişkin görüşleri özetle aşağıdaki gibidir:

1. Tüm meslek mensupları:

- Mesleki ortaklıkların yaygınlaşmasının mesleki kaliteyi artıracacağı,
- Bu ortaklıklarda meslek mensuplarının uzmanlık alanlarına göre çalışmalarının mesleki hataları asgariye indireceğı,
- Müşteri işletmelerin işletmecilik-finans ve muhasebe bilgilerinin artmasına katkı sağlanarak işletmelerin sürekliliğine destek olunacağı ve

- Mesleki ortaklık şeklinde faaliyet gösterilmesi durumunda, ailelerine daha fazla zaman ayırabilecekleri ifadelerinde mutabık kalmışlardır.

2. Meslek mensuplarının büyük çoğunluğu aşağıdaki konularında mutabık kalmışlardır:

- Mesleki ortaklıkların işletme maliyetlerini azaltacağı (sadece 1. sınıf defter sayısı 50 ve üzeri olanlar kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Yüksek gelir elde eden bu azınlık kesimin kararsızlığı gider/gelir paylaşımında zararlı çıkma ihtimalini ifade etmektedir.),

- Mesleki ortaklıklarda çalışan meslek mensuplarının, mesleki etik değerlere daha fazla sadık kalacağı (sadece 1. sınıf defter sayısı 50 ve üzeri olanlar kararsız olduklarını belirtmişlerdir),

- Mesleki ortaklık şeklinde faaliyet gösteren meslek mensubunun mesleki bilgisinde artış olacağını (sadece kadınlar kararsız olduklarını belirtmişlerdir),

- Bireysel faaliyet gösteren meslek mensuplarına göre mesleki ortaklıklarda çalışanların müşteri sayısında artış olacağı, (sadece çalışma süresi 10-14 yıl arası olanlarla tutulan 2. sınıf defter sayısı 41-50 arası olanlar kararsız olduklarını belirtmişlerdir),

- Mesleki ortaklıkların, mali danışmanlık hizmetlerine verilen önemi artıracacağı (sadece 1. sınıf defter sayısı 50 üzeri olanlar kararsız olduklarını belirtmişlerdir),

- Mesleki ortaklıkların ülkenin kayıtlı ekonomiye geçmesine destek olacağını (alışma süresi 10-14 yıl olanlar kararsız olduklarını, 1. sınıf defter sayısı 41-50 ve 50 üzeri olanlar ise katılmadıklarını) belirtmişlerdir.

Mesleki ortaklık konusunda kararsız kalanlar veya katılmayanlar genellikle 1. ve 2. sınıf defter sayısı fazla olan dolayısıyla yüksek gelirli meslek mensuplarından oldukları anlaşılmaktadır. Fakat meslek mensuplarının büyük bir kısmı mesleki ortaklıklara olumlu bakmaktadır.

Bu alışma muhasebe mesleki ortaklıklarının hukuki yapıları, tüzel kişilikleri, organizasyon yapıları, kurumsallaşma, yapılan işlemlerden kaynaklanan sorumlulukların paylaşımı, elde edilen karın paylaşımı gibi konularda yapılacak araştırmalara ışık tutabilir.

Kaynakça

- Abacı, Şaban “Muhasebe Büroları İçin e-büro Çalışmaları”
http://www.alomaliye.com/e_buro.htm 14.10.2010
- Atabey, N.A., Yılmaz, B. ve Ay, M. (2005); “Avrupa Birliği’ne Katılım Sürecinde Muhasebenin Sosyal Sorumluluk Kavramı Açısından ‘Kurumsal Yönetim’”, IV. Orta Anadolu İşletmecilik Kongresi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Ankara.
- Ayboğa, Hanifi (2002 Aralık / December); “Globalleşme Sürecinde Muhasebe Alanındaki Gelişmelere Ülkemizin Uyumu”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt: 5, Sayı :8, ss.39-55.
- Başar, A.Banu, (12/2005); “Muhasebe Mesleğinde Başarı için İstenilen Bilgi ve Beceriler ile Muhasebe Eğitiminin Değişen Yüzü”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 13, ss.9-68.
- Bayram, Nuran (2009); Sosyal Bilimlerde SPSS İle Veri Analizi, Bursa, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ezgi Kitabevi.
- Bekçi, İsmail; Ömürbek, Vesile ve Tekşen, Ömer (2007); “Muhasebe Meslek Mensuplarında Stres Kaynağının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F.Dergisi, Cilt:12; Sayı:1; ss.145-161.
- Bülbül, Filiz; Özden, Hıdır ve Kuman, Filiz(2008); “Meslek Mensubu Kurumsallaşma Projesi Fizibilite Ve Yol Haritası”, İSMMMO Yayın No 106.
- Demir, Mehmet; Anasız, İsmail (2008/3); “Muhasebecilik Mesleğinde Mesleki Stres Kaynakları ve Uygulan Bireysel Stratejiler Üzerine Bir Araştırma”, Verimlilik Dergisi, 135-159.
- Ece, Oğuzhan; Abdioğlu, Hasan (*Bahar 2005*); “Toplam Kalite Yönetiminin Muhasebe Meslek Elemanları Üzerinde Uygulanmasına Yönelik Bir Model Önerisi”, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1: ss.67-96.
- Engin, Dinç; Hasan, Abdioğlu (2009) “İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı Ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İMKB–100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi; Cilt 12 Sayı 21 Haziran ss.157-184.

- Karabınar, Selahaddin (2005); *Kültür-Muhasebe Etkileşimi Açısından Muhasebe İklimi- Muhasebeye Kültürel Açından Bakışlar- Seçkin Yayınları, Birinci Baskı, Ankara.*
- Kartal, Mahmut (2006); *Bilimsel Araştırmalarda Hipotez Testleri, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.*
- Kısakürek, M. Mustafa; Pekcan Ahmet (2005) “Muhasebenin Ürettiği Bilgiye Farklı Açılardan Bakışlar”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 6, Sayı 2; ss. 107-125.*
- Korukoğlu, Taner, B; Susmuş, (Dalgeç) A, T. (2001); “Muhasebe Mesleğinin Müşterileri Durumunda Bulunan Kesimlerin Muhasebe Mesleğinden Beklentileri: İzmir ili Uygulaması”. *V. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu, İstanbul: TÜRMOB Yayınları Nr.172, ss.169-182.*
- Uzay, Şaban; Taç, Ş. Güngör (Nisan 2004); “Muhasebecilerin Sorunları ve Beklentileri: Kayseri ve Nevşehir İlleri Uygulaması”, *MUFAD - Muhasebe ve Finansman Dergisi, Cilt.22, , ss.94–104.*
- Uzay, Şaban(2004); “21. Yüzyılın Başında Muhasebe Mesleğini Etkileyen Gelişmeler ve Geleceğe Yönelik Değerlendirmeler”, *İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Mali Çözüm Dergisi, Sayı: 67, ss.229-248.*
- Yazıcıoğlu, İrfan; Koç, Hakan (2009); “Aile İşletmelerinin Kurumsallaşma Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı:21, ss.497-507.*
- Yıldırım, Suat(2008); “Muhasebe Öğretim Elemanları ve Meslek Mensuplarının Mesleki Stres Düzeyi Üzerine Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi, (38):153-162.*
- Yılmaz, Veysel; Çelik, H. Eray ve Depren, Burçin (2007); “Devlet Ve Özel Sektör Bankalarındaki Hizmet Kalitesinin Karşılaştırılması: Eskişehir Örneği”, *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 8, (2), ss. 234-248.*
- Zaif, Figen; Ayanoğlu, Yıldız (2007); “Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye'de Bir İnceleme”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 9/1, ss. 115- 136.*